

Complaints and Grievances Policy

Matalalai lawa davori			
Tikinisiga ni tekivu	14 June 2023		
Taukei ni Veidinadinati	Soqosoqo P&C		
Kena i Tukutuku			
Kena Volai	Balebale ni kena Kacivaki	Tikinisiga Kacivaki Kina	Daunivolavola
JBS:ERCG:PO:1.0	Kacivaki Ni Tukutuku Vakadonui	14 June 2023	Soqosoqo P&C

1. I NAKI

1.1 I naki ni Lawa Davori oqo:

- (a) Tuvana nai tuvatuva ni kena wali na kudru ena kena gauna totolo duadua e rawa ni vakayacori kina;
- (b) Me tarova na kena ca vakalevu sara vei veimaliwai sa veicoqacoqa rawa tiko; kei
- (c) Kua ni vakaberaberataki na kena wali na kudru, ka me vakayacori vakavinaka.

2. RAI VAKARABAILEVU

- 2.1 Na Lawa Vakadavori ni JBS Australia Complaints and Grievances Policy e virikotora na kabani na Baybrick Pty Ltd kei ira na vei kabani lalai e rukuna sega ni oka kina na veika sa tuvani oti tiko (i **Lawlawa**) kei ira nodra tamata cakacaka (**Lewe Ni Lawalawa**).
- 2.2 E sega ni oka na lawa davori oqo kevaka e dua e laveta mai na kudru ka vakatokai me Qualifying Disclosure. Kevaka e yaco oqori o koya e kudru tiko me na talevi iratou na JBS Australia Whistle Blower Policy.

3. TUKUTUKU NI LAWA VAKADAVORI

3.1 E sasaga tiko nai Soqosoqo me:

- (a) raica matua na veimaliwai vinaka, cakacaka vata kei na cakcaka e vuavuai vinaka; kei
- (b) vakamuri taucoko na kena gaunisala dodonu ni kudru vua na Lewe Ni Lawalawa yadua.

4. I TAVI YADUA

- 4.1 Ena tabaki ka rai lesuvi na Lawa Davori oqo mai vei JBS Australia Group People & Culture Team.
- 4.2 Ena cavu i kalawa vata nai soqosoqo oqo ena kena raici ni:
 - (a) wali vaka totolo na kudru; kei

(b) rokovi vaka tautauvata na Lewe ni Lawalawa yadua na kena kudruvaki e dua.

4.3 I Tavi Yadua Ni Lewe Ni Lawalawa me:

- (a) tukuna cake mai kevaka e raici na i tovo tawa kilikili ena vanua ni cakacaka; kei
- (b) vakaitavitaki koya ki na i tuватуva ni kena wali na kudru me rawa ni yaco kina na vakatulewa dodonu ki na wali ni leqa.

5. MATALALAI NI LAWA DAVORI

Cavu i kalawa taumada

5.1 Me ra dau yadrava nai Liuliu eso nai vakatakilakila ni veimaliwai ca ena loma ni Lawalawa ka sagai me wali vaka totolo ena kena gaunisala malumu ka dodonu me sagai na kena tarovi na tatawasewase ni cakacaka vata ni Lewe Ni Lawalawa Yadua.

Kena vakauqeti na kudru

5.2 Ena vakatau ena bibi ni kawai mai vua na Lewe Ni Lawalawa Yadua, e sa vakauqeti vua na Lewe Ni Lawalawa Yadua me vakayacora e dua vei ira na i tuватуva oqo:

- (a) Kevaka e dei na lomana na Lewe Ni Lawalawa Yadua, vosa vakadodonu vua me baleta nona i vakarau;
- (b) Vakaraitaka nomu kudru mo:
 - (i) Vosa vua nomu I Liuliu se e dua na mata ni HR;
 - (ii) Qirita na Ethics Line ena naba koto oqori e ra. Na qiri ki na Ethics Line e sega ni saumi. E sega ni vakatakilai raraba, e taqomaki ka sega ni vakatakilai iko:

AUS: 1800 763 983

NZ: 0800 002 341

- (iii) Kena vakaraitaki ena mona livaliva ena: jbsethicsline.jbssa.com; se
- (iv) Volavola yani ka vakauta ena meli kivei: Group Manager, Human Resources, JBS Australia, PO Box 139, Booval QLD 4304.

5.3 Ena kena raici vakatautauvata ka vakarawarawataki vei ira yadua era oka tiko ena loma ni kudru, e gadrevi me dau vakaraitaki vakatotolo yani na kudru se na kawai ena loma ni tolu na na vula mai na gauna e yaco kina.

Vosa vakadodonu vua e dua

5.4 Ke dua na Lewe Ni Lawalawa e loma dei, e dodonu mo vosa vakadodonu vakatabakidua vua ko kawai tiko kina. Me yalo savu na Lewe Ni Lawalawa Yadua ka vakaraitaka vaka matata na nona kawai. Na vosa vakatabakidua vua e dua na tamata e bibi mo:

- (a) Tukuna vakadodonu vua na ka ca e cakava;

- (b) tukuna na lomamu vei ira na Lewe Ni Lawalawa Yadua me baleta na ka e cakava kei na kena tarai ira; kei
 - (c) Kerea vakamatata vua me muduka.
- 5.5 Ke sega ni loma dei na Lewe ni Lawalawa Yadua me vosa vakatabakidua vua na tamata koya, qai tomana tikoga nona i vakarau, se kevaka e bibi sara na kudru, Na Lewe Ni Lawalawa Yadua me na:
- (a) Vakauqeti me vakaraitaka na kudru oqo vu ana nona i Liiliu se vu ana mata mai na HR ; se
 - (b) Vakaraitaka nomu kudru ena dua na sala ka cavuti koto oqori e cake ena kena gauna totolo duadua.
- 5.6 Ko koya ka ciqoma mai nai tukutuku ni kudru ena qai vakatulewa taka na gaunisala cava me na muri kei na kena i wali me veiganiti kei na ka e kudruvaki.

Kena Wali Na Kudru Ka Seg Ni Vakaivolataki

- 5.7 E vakauqeti tiko kevaka e rawa ni wali vakatotolo na kudru ena kena gaunisala rawarawa. Oqo ena yaga beka ena vei vakarau ka sega so oti ni bibi ka na sega so oti beka ni tauci na kena i totogi.
- 5.8 E sagai me wali vakamalumu na vei kudru ka na okati rau tiko na Lewe Ni Lawalawa Yadua ka sega so oti ni bibi. Oqo na ka e rawa ni caka me wali kina na leqa lalai:
- (a) Me vaqaqai ga ena kena sala malumu na kudru oqo;
 - (b) Veitalanoataka kei koya na tamata ko kawai kina me baleta na leqa oqo; kei/se
 - (c) Vakayaco bose vei ira na Lewe Ni Lawalawa.

Kena Wali Na Kudru Ka Vakaivolataki

- 5.9 Ena vakayagataki na kudru vakaivolataki kevaka e laurai na bibi ni cala ka ganita me vakayacori kina na vei vaka dodonutaki.
- 5.10 Me dau ia na veitaratara vei ira na lewe ni lawalawa ni ena kena gadrevi me vakaivolataki na kena wali na kudru e lavaki.
- 5.11 Na kudru vakaivolataki ena vakayacori na vei vaqaqai ena cala e vakayacori ka na vakamuria nai tuvatuva mai vei iratou na JBS Australia Workplace Investigations Procedure, ia nai tuvatuva ni veivaqaqai vakatabakidua ena vakatau tiko ki na bibi ni cala e vakayacori me vaka muri na kena gaunisala dodonu.
- 5.12 Kevaka e vakatulewataka nai Soqosoqo me vakacegui vakawawa se me veisau nai tuvatuva ni cakacaka na Lewe Ni Lawalawa me taqomaki kina na tamata cakacaka ena gauna e vakayacori tiko kina na veivaqaqai.
- 5.13 Ena tobolea nai Soqosoqo me vakacavara vakavinaka na veivaqaqai tauoko ena loma ni kena gauna donu.

5.14 Kevaka e sa vakadindintaki na kena dina na cala e vakayacori, sa na vakayacori na veivakadodonutaki vua na Lewe Ni Lawalawa ka rawa talega ni vakacegui mai na nona cakacaka.

6. MAROROI NI TUKUTUKU, VEIVAKALOLOMATAKI, KEI NA KUDRU E VAKA VU LOMAOCAOCA

- 6.1 Me da yaco na veitaqomaki ni vei ka maroroi ena vei gauna taucoko main a yasana taucoko e vakaitavi tiko ena veivaqaqai se na kena wali na leqa, ka vauci tiko vaka law ana kena vakaraitaki raraba.
- 6.2 Na veivakalolomataki vei koya e veibeitaki, se ko koya e beitaki se na dua tale e okati tiko ena loma ni veivaqaqai ena sega ni ciqomi mai vei ira na Lewe Ni Soqosoqo. Kevaka e kune e dua ni sauma na ca se vakalolomataka e dua ena vakarautaki vua na cakacaka ni vei vakadodonutaki, ka rawa sara ni laki vakacegui mai na nona cakacaka.
- 6.3 Ke dua na Lewe Ni Lawalawa e vakabauta ni vakayacori tiko vua na tovo ni veivakalolomataki, me qai tukutuku yani ki vua na mata ni HR ena kena gauna totolo duadua.
- 6.4 Ena sega ni ciqoma na i Soqosoqo na kudru ena vaka vu lomaocaoca walega ka sega na betena. Kevaka e dua e vakayaco kudru ka sega ni vakaibalebale dina ena vakayacori vua na veivakadodonutaki, ka na rawa talega ni vakacegui mai na nona cakacaka.

7. NA TOKONI IRA NA LEWE NI LAWALAWA

- 7.1 E solia tu na I Soqosoqo na gaunisala ni veivakasalataki ka sega ni saumi mai vei iratou na Employee Assistance Provider, Lifeworks.

8. I TUVTUVUA ME MURI

- 8.1 Ena rawa ni veiveisau nai Tuvatuva ena kena gauna me vaka muria na Lawa Davori.
- 8.2 E sega ni kena i naki nai Tuvatuva oqo me sa tudei vakadua, ia e na rawa vua na Lewe Ni Soqosoqo me muri tani mai nai tuvatuva kevaka e laurai ni veiganiti kei na vei ka e yaco wavolita tiko.
- 8.3 Na wiliki ni Tuvatuva ka buli ena ruku ni Lawa Davori ena cici veitikivi tiko kei nai tuvatuva ena vanua ni cakacaka me vaka muri. Kevaka e veicalati nai Tuvatuva kei nai vakarau ni cakacaka, ena vaka muri ga nai tuvatuva ni vakarau ni cakacaka.

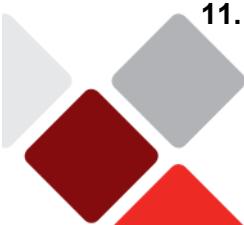
9. NAI TUTU NI LAWA DAVORI KE SEGА NI VAUCI ENA KONITARAKI

- 9.1 Na Lawa Davori oqo se Tuvatuva cava tale ka buli muria tiko e sega ni okati me tiki ni vakarau ni cakacaka, ka sega talega ni umani kina na vei ka vakaivola ka tiki tiko ni konitaraki ni Lewe Ni Lawalawa. E rawa ni veiveisautaka nai Soqosoqo na Lawa Davori oqo ena nona vakatulewa dodonu.

10. NA VAKATATARO ME BAleta NA LAWA DAVORI OQO

- 10.1 Na Lewe Ni Lawalawa e dodonu me veitaratara kei nona i Liiliu se mata ni HR kevaka e dua na nona vakatataro me baleta na kena muri na Lawa Davori oqo.

11. VOROKI NI LAWA DAVORI OQO

11.1 Na voroki ni Lawa Davori oqo e rawa ni yaco kina na cakacaka ni veivakadodonutaki, ka rawa sara ni vakacegui mai na cakacaka.